

רש"י ד"ה פשע, שמא ישכח ויבא לירי פשע כו'. עמש"כ בס' נפש חיה סי' ק"ח סע' י"ח בענין אי שכחה מיקרי אוינס כו' באריכות. ז' ע"א. דייקא נמי דקתני היה יושב בתוך ביהמ"ד ש"מ. צ"ע מה דייקו בדמאי פ"ז מ"ב היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו והוא בביהמ"ד כו' עיי"ש.

אלמא אמרין קמאי קמאי אוזיל כו'. בצל"ח כ' ק"ק דע"כ לא שמענו מהר משנה כו' ויעוין בירושלמי קדושין פ"ב ה"ז ובמהפ"ש שם. ובבבלי מנחות פ"ב אר"א במתפס כו' כר"מ דמ"ש ממון וה"ה למעות וכו'. וע' בקדושין ג"ז מחלוקת ר"מ ור"י בשניהם.

ע"כ. תורה על הטבילה, אומר ר"ת בשם הגאון דוקא בטבילת גר וכו'. ע' שו"ת מן השמים לר"י ממרויש שהר"ל מכת"י סי' ע"ט ושם סי' פ"ג ובהגהותי שם.

ח' ע"א. והתניא האומר פלע זו לצדקה בשביל שיהיה בני כו' הרי זה צדיק גמור. דייקו ונקטו. "פלע זו" שנותן מיד, אבל האומר אם יהיה בני אתן סלע לצדקה הוי כ"על מנת" לקבל פרס עמש"כ בהגהותי לאבות שם.

ע"כ. אויסי ב"י אומר כלפי שאמרה תורה ולא יחמוד איש את ארצו מלמד שתהא פרתך רועה באפר כו'. בס' נפש חיה סי' צ' סע' כ"ב ובמהדורה שניה שם בסה"ס מדוכתי טובי דבעלי חיים חשיבי כקרקע.

דארי"א כו' שאין לו קרקע אינו עולה לרגל. בצל"ח כ' שאלני כבוד הגאון מהר"י ברלין למה לא הביא הרמב"ם הך מילתא כו'. ובס' נפש חיה סי' ח הערתי שכבר הקשה כן המשנה למלך בהל' חגיגה פ"א ה"א עמ"ש.

והלכתא בוותיה דשמואל. ע' בגהש"ס וראה בשבת כ"ב ע"ב הלכתא כרב לגבי שמואל לבר מתלת. ויעוין בחולין ק"א ב דגים שעלו בקערה רב אמר אסור ושמואל אמר מותר כו'. והלכתא מותר. כו'. וע' חולין ג"ג סע"א ושמואל אמר חוששין כו' ובתוס' מנחות מ"ב ב ד"ה כל מילי, ובשיירי כנה"ג נסתפק אי כללא דהלכתא כרב היא אך לגבי שמואל או ביחס לכל חולק, ויש להעיר מרש"י חולין ד' ע"ב ד"ה דוחקי דסכניא ועוד בכ"מ.

מ' ע"א. תורה בשפחתו של מציץ כו'. מכאן אין להוכיח דשפחה מטמאה בלידה כו'. מכאן אין להוכיח אבל באמת כן היא דאחרי הטבילה לשם עבדות חלה עליה שם שפחת ישראל וטמאה לידה ע' שבת קל"ה ב. ולא נקט לה הכא דלא פשט רק ממשנה או ברייתא עיין ר"ן נדרים ע"ב א ד"ה ולענין הלכתא, תוס' יומא י"ט ב ד"ה מי איכא מידי. בשבת ע"ב סע"ב ד"ה רבא אמר וקדושין ס"ה א ד"ה אם נתן ובהגהותי להלן מגילה ל"ב רע"א.

ע"כ. וכי הולדה נביאה היא. יסוד מליצתם זו היא אשר כידוע היתה נביאה ששמה "חולדה".

תשע צבורין של מוצה ואחד של חמץ כו'. היינו תשע חנויות כו'. כן נקטו גם בסנהדרין ע"ט א תשעה ישראל וכותי אחד ביניהון דהר"ל כותי קבוע כו' וראה בס' מרגליות הים שם אות ד שהצ"ע נקטם מספר תשע הן דין קבוע כמחצה על מחצה אפי' אחד בעיר כו' עיי"ש.

תשע צבורין כו'. יעוין בצל"ח שהעלה כלל גדול בדבר שיל"ס אם יוכל ליהנות היום ומחר לא שייך דבר שיל"ס כיון שהטלטול וההנאה של היום לא תותר, וע' בנודע ביהודה תנינא אהע"ז סי' ל"ח, אבל רבינו הצל"ח בעצמו התעלם מסברא זו להלן י"ד ד"ה אמר מר שכתב בכלי שטף לפי שיש טהרה במקוה הוי דשיל"ס, והן השימוש דהאידינא לא יותר.

י' ע"א. תורה על וברך וכו' ונפ"מ כו'. נראה עוד נפ"מ למ"ש להלן שני בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק. ונכנס עכבר וחמץ בפיו לאחד מהן ואין יודעין כו'. אי"כ צריכין אנו לידע איזה בית הוא בחזקת אינו בדוק לתלות בו.

ע"כ. רש"י ד"ה לאחר המועד, משש שעות ולמעלה עד שתחשך. ע' מהרש"א ובס' נפש חיה סי' תמ"ג הבאתי מרש"י לעיל

את הדין כי אם העם בתרות אפס בו על אשר שלח ידו בקדשי ה' הכוהו עד כי מת תחת ידיהם כעין ורגמיהו כל העם באתרוגייהם סוכה מ"ח וקדושין ע"ג ע"א. וע' זהר משפטים קכ"ד א זימנא חדא סליקו ישראל למתא חגא ואתערבו עכו"ם בהדיהו כו' בדקו ואשכחו דאינון עכו"ם וקסלי לון.

ד' ע"א. אמר אביי הלכך האי צורבא מרבנן כו'. זהו מסגנונו של אביי בכמה דוכתי כמו לקמן קט"ז א אמר אביי הלכך צריך לקהוייה כו'. בראש השנה ט"ז א אמר אביי הלכך כי חזי אינש כו'. ביומא ע"ד סע"ב אמר אביי הלכך מאן דאית ליה סעודתא כו'. בכיצה כ' רע"ב אמר אביי הלכך האי צורבא מרבנן דא"ל חבריה כו'. במגילה כ"ז סע"א אמר אביי הלכך האי צורבא מרבנן דשמע ליה מילתא כו'. בקדושין ע"ז ב אמר אביי הלכך מאן דמשרי צורבא מרבנן באושפזיכניה כו'. וע' סנהדרין מ"ב א אמר אביי הלכך נימרינהו מעומד, ושם ס"ה סע"א אמר אביי הלכך האי מאן דצמיד כו'. האי צורבא מרבנן לא ליפתח כו'. נקטו האי "צורבא מרבנן" דהיינו "בחור חריף" (ע' רש"י תענית ד' רע"א) הוא לא יפתח בפלפול הלכה, אבל דבר הלכה פסוקה מותר ע' א"ח סי' תל"א מג"א סק"ב. אר"מ מוזהר חובת הדר הוא כו'. ברש"י: מפני שהיא משמרתו כו'. ע' מנחות ל"ג רע"ב דאמר רבא מצוה להניחה בטפת סמך לרשות הרבים, מאי טעמא כו' רב חנינא מסורא אמר כי היכא דתנטרית, אר"ה בוא וראה כו' מדת ב"י מלך יושב מבפנים כו' מדת הקב"ה אינו כן עבדיו יושבין מבפנים והוא משמרם מבחוץ, וראה רמב"ם הל' מוזהר ס"ה ה"ד ובס' הרמב"ם והזהר שם.

ע"כ. סרי"א ימים כתיב, ימים אין לילות לא, קמ"ל אפי' לילות. עמש"כ בס' מרגליות הים סנהדרין ל"ד ב אות ז—א.

ה' ע"א. דתני דבי ר' ישמעאל בשכר שלשה ראשון וכו' לשלשה ראשון כו'. כה"ג בבבא מציעא פ"ו ע"ב תנא דבי ר' ישמעאל בשכר שלשה וכו' לשלשה, בשכר חמאה וחלב וכו' ליי, בשכר והוא עומד עליהם וכו' לעמוד הענן, בשכר יוקח נא מעט מים וכו' לבארה של מרים.

ואימא כל חד וחד כי שחיט, זמן שחיטתא אמר רחמנא.

בס' נפש חיה סי' תפ"ג דנתי מזה לענין אם הישראלי הוא במקום שעוד לא הגיע שם זמן איסור חמץ וחמצו בריחוק מקום אשר שם כבר הגיע חצות בע"פ, או להיפוך במקום האיש כבר חצות ובמקום החמץ עוד לפני חצות אי רשאי ליפות כח ע"י טלפון או רדיו שימכרו חמצו או שימכור הוא את החמץ הנמצא במקום איסור, אי בתר הבעל אוזלינן או בתר מקום החמץ עיי"ש.

י' ע"כ. וניכתוב ברישא כו'. בהגהות הגר"י בכרך (כש"ס ווילנא) הביא בשם הגר"א שמעתי פירוש על המדרש אל מול פני המנורה וגו' הה"ד פתח דבריך יאיר, והוא שכל הפתיחות מן ה' חומשי תורה מכוננים נגד המנורה, בראשית ז' תיבות כנגד ז' קנים וכו' (ומצאתי שכן הביא הגר"א בביאורו ריש דברים רק לא מבואר שם שם המדרש, אח"ז ראיתי ככל דברי הגר"א בס' מנהגי האירי"ל בסופו) כו'. וכן הובא בשם כוונת האר"י בס' תורת נתנאל (מהגאון בעל קרבן עדה), עה"ת פ' בהעלותך ובילקוט ראובני פ' תרומה, ובס' מעשה דקח מנחות (ק"א ב), וראה בס' קתלת יעקב מהגאון בעל מלא הרועים (מערכת מ"ו ערך מנורה ג' ע"א), ובס' אור תורה מהגר"א חבר מסובלק הנלות לס' מעלות התורה מהג"ד אברהם אחי הגר"א (ירושלם תר"מ) י"ד ע"א, וע' בבאר יצחק מהגר"א חבר שעל לקושי הגר"א (פ"ד א), ויעוין במלואים למדבר קדמות מהג"ר חיד"א מערכת מ' אות ל"ד שהביא זה מס' שבט מוסר וסיים ולא ידעתי אם הם דברי הרב ז"ל עצמו או אם העתיקו מאיזה ספר למלאכתו מלאכת ה' והושמט שם הספר וכו', וכולם לא ידעו שכל זה מבואר בספר מפורסם הוא העקידת יצחק לר"י עראמה פ' תרומה שער מ"ט (בדפוס פרסבורג קמ"ז סע"ב), וע"ע באגרא דפרקא אות קע"ב.

רש"י ד"ה הבודק צריך שיבטל בלבו כו'. ע' צל"ח וראה בשואל ומשיב תנינא ח"ג סי' כ"ח.